

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 19.6.2008 г.
COM(2008) 391 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ
ПАРЛАМЕНТ**

**ДОКЛАД ОТНОСНО ПЪРВАТА ГОДИНА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
ИНИЦИАТИВАТА „ЧЕРНОМОРСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ“**

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

ДОКЛАД ОТНОСНО ПЪРВАТА ГОДИНА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНИЦИАТИВАТА „ЧЕРНОМОРСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ“

1. ВЪВЕДЕНИЕ

През май 2007 г. Съветът прие заключения относно съобщението на Комисията, озаглавено „Черноморско взаимодействие - нова инициатива за регионално сътрудничество“¹. Съветът прикани бъдещите председателства да продължат работата по засиления и последователен ангажимент на ЕС в и с Черноморския регион². Предвид стратегическата важност на черноморската зона за ЕС, Съветът прикани Комисията да извърши преглед през първата половина на 2008 г. на развитието на инициативата „Черноморско взаимодействие“.

Инициативата „Черноморско взаимодействие“ е предмет на редовна дискусия в съответната работна група на Съвета както по време на португалското председателство, така и по време на словенското председателство. Това даде богати възможности на държавите-членки и на Комисията за разглеждане на нейната еволюция.

Европейският парламент прие доклад относно инициативата „Черноморско взаимодействие“³. Докладът подчертава, че е необходимо ЕС да се съсредоточи върху ограничен брой приоритетни цели и да избягва разпиляване и дублиране на усилия. Европейският парламент счита също така, че с цел приемането на последователен, ефективен и ориентиран към постигане на резултати подход на регионалната политика, съобщението трябва да бъде последвано от по-нататъшни последователни стъпки за подкрепа на автентично регионално измерение за тази зона. Европейският парламент счита, че България, Гърция и Румъния като държави-членки на ЕС в черноморския регион биха могли и следва да стоят начело в насърчаването на задълбочено сътрудничество с и в региона.

Комитетът на Регионите изработи становище относно инициативата „Черноморско взаимодействие“, което бе приета на неговата пленарна сесия на 6-7 февруари 2008 г.⁴

Икономическият и социален комитет изготвя по искане на Комисията проучвателно становище относно Съобщението относно инициативата „Черноморско взаимодействие“ от 2007 г.

Настоящият доклад относно първата година на изпълнение на инициативата „Черноморско взаимодействие“ отчита постигнатия напредък до този момент в изпълнението на задачите, формулирани от съобщението от 2007 г. Той отразява също серията от контакти и дискусии с партньори в Черноморския регион. Те доведоха до

¹ COM 2007 (160) окончателен, приет на 11 април 2007 г.

² Черноморският регион (вж. картата в приложение) включва Гърция, България, Румъния и Молдова на запад, Украйна и Русия на север, Грузия, Армения и Азербайджан на изток и Турция на юг. Въпреки, че Армения, Азербайджан, Молдова и Гърция не са крайбрежни държави, историята, близостта и тесните връзки ги правят естествени регионални участници.

³ Доклад относно подхода в областта на черноморската регионална политика (2007/2101(INI))

⁴ RELEX-IV-008 COR

започването и одобрението на взаимодействието като общо усилие и доведоха до редица насочени към бъдещето предложения.

Инициативата „Черноморско взаимодействие“ допълва европейската политика за добросъседство, политиката за разширяване за Турция и стратегическото партньорство с Руската федерация.

2. НАПРЕДЪК В ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КОНКРЕТНИТЕ ЗАДАЧИ

Съобщението от 2007 г. формулира конкретни цели и задачи в сектори или тематични области. Комисията започна изпълнението на повечето от тези задачи.

2.1. Околна среда

Комисията проучва условията за присъединяване на ЕО към Конвенцията за защита на Черно море от замърсяване. Комисията подкрепя проучвания относно законодателните промени, които биха позволили това присъединяване. Очаква се конференцията на министрите от Конвенцията, която ще се състои в Киев през октомври 2008 г. да разгледа този проблем. Пълното членство на Букурещката конвенция е от особено значение с оглед на неотдавна приетата Рамковата директива за морската стратегия. Последната разчита в голяма степен на регионалното сътрудничество, включително и на рамката на регионалните морски конвенции.

Започна работата по проучване до каква степен възприетият подход от оперативната група DABLAS⁵ би могъл да бъде приложен в други сектори на околната среда, а именно в този на управление на отпадъците, които е най-обещаващия. Освен това, Комисията започна проект за продължаване и засилване на работата на оперативната група. В резултат на нова, секретариатът на DABLAS ще предостави услугите си в цялата област, както и подкрепя на преки инвестиции в проекти, свързани с управление на речните басейни.

Комисията ще започне скоро проект за техническо подпомагане в областта на изменението на климата, който включва и Черноморския регион. Той ще бъде насочен към подсилване на капацитета за прилагане на Протокола от Киото и за участие в международни преговори относно споразумение за периода след 2012 г. Текат дискусии с нашите партньори за полагане на усилията в регионално равнище за справяне с изменението на климата.

2.2. Морска политика и риболов

В рамката на неотдавна приетата Интегрирана морска политика за Европейския съюз⁶ Комисията насърчава по-добро сътрудничество между националните органи, отговорни за офшорните държавни дейности, включително западния черноморски регион чрез създаването на интегрирана мрежа на системи за морско наблюдение. В този контекст Комисията ще разгледа също възможността за разширяване на подобна мрежа към други черноморски държави, които не са членки на ЕС.

Черноморските страни вече създадоха изключителни икономически зони и понастоящем подготвят разработване на регионална стратегия за интегрирано управление на крайбрежните зони. Комисията ще изготви пътна карта, за да се

⁵ Оперативната група Дунав — Черно море бе създадена от страните на региона на река Дунав и Черноморския регион за подкрепа на стратегическа насоченост в инвестициите по отношение на водата.

⁶ COM (2007) 575 окончателен — Интегрирана морска политика за Европейския съюз

подпомогне развитието на морското пространствено планиране до края на 2008 г. Държавите-членки в Черноморския регион се насърчават да започнат техният собствен размисъл относно морското пространствено планиране и да извлекат поука от опита на други държави-членки.

Комисията е в процес на създаване на Европейска мрежа за наблюдение и данни за морската среда за всички морски басейни, включително и Черно море.

Мерките на ЕС за управление на риболова са установени в регламента на Съвета за установяване на възможностите за риболов и съответните условия по отношение на определени рибни запаси, приложими в Черно море за 2008 г. Тези мерки се отнасят само до България и Румъния, докато управлението на риболова и правилния екосистемен подход се нуждаят от включване на всички страни около Черно море. Поради това Комисията започна работа върху опции за създаване на регионално сътрудничество в управлението на риболова. Резултатите от тази анализ и конкретните предложения ще бъдат предложени на вниманието на държавите-членки и държавите от черноморското крайбрежие.

2.3. Енергетика

Черноморският регион има добър напредък в мобилизирането на съществуващите инструменти и ресурси. Република Молдова, Турция и Украйна потвърдиха намерението си да се ангажират в официални преговори за включването им към Договора за енергийна общност, който предвижда прилагането на *достиганията на правото на Общността* в секторите на електроенергията и природния газ. Грузия бе приета като наблюдател през декември 2007 г.

По отношение на енергийна инфраструктура Комисията спонсорира проучване на възможността за енергиен коридор през Каспийско и Черно море, което разглежда всички възможности за транспортиране (чрез тръбопровод или без тръбопровод).

2.4. Транспорт

Комисията започна модернизирането на различните усилия за транспортно сътрудничество. Комисията започна проучвателните разговори със страните от региона относно разширяването на трансевропейските транспортни мрежи. Това включва възможността за подготовка на структурите на ТРАСЕКА⁷ (Транспортен коридор Европа-Кавказ-Азия), които да играят ролята на институции за Югоизточната ос. Комисията и страните от ТРАСЕКА подготвят министерска среща по въпросите на транспорта за края на 2008 г., която би могла да приема съответните решения.

Комисията засили вниманието си по отношение на морска безопасност и сигурност чрез серия от свързани проекти. Освен това, Комисията започна да прилага концепцията за морските магистрали в Черно море, която е тясно свързана с програмата ТРАСЕКА.

Започна работа по разширяването на Общо европейско авиационно пространство към черноморските държави, води до подобрене на надзора на безопасността и укрепване на органите за гражданска авиация.

⁷

Програмата на Транспортният коридор Европа-Кавказ-Азия (ТРАСЕКА) предоставя помощ за пътни, железопътни, въздушни и морски транспортни връзки.

2.5. Управление на движението и подобряване на сигурността

Заключенията, приети от Европейския съвет през юни 2007 г. относно „Глобалния подход към миграцията“ одобриха редица приоритетни действия, включително създаването на платформа за сътрудничество относно миграцията в Черноморския регион. През април 2008 г. ЕС реши да създаде тази платформа, която да обедини държави-членки, агенции на ЕС, други страни, граничещи с Черно море и регионални организации. Платформата има за цел да спомогне за провеждане на един съсредоточен и засилен диалог относно миграцията и за подобряване на практическото сътрудничество между държавите-членки и страните в региона, както и между самите страни от този регион.

Съществуват планове в напреднала фаза за финансиране на Граничния координационен център за черноморско сътрудничество⁸ в Бургас. Очаква се от всяка черноморска страна да създаде национални центрове, които ще предоставят/разменят подходяща информация на/чрез координационния център. Комисията съвместно финансира два проекта за борбата с трафика на хора чрез мерки по отношение на пазара на труда и съответно чрез полицейските мерки.

2.6. Научноизследователски, научни и образователни мрежи

Комисията подкрепя институционалното сътрудничество и структурните реформи в сферата на висшето образование чрез програма „Темпус“. Черноморското регионално сътрудничество във висшето образование ще се възползва от новата фаза на програмата, която ще даде приоритет на проектите, в които участват няколко страни. Сътрудничеството във висшето образование и академичната мобилност продължава да се насърчава от програма „Еразмус Мундус“.

Проектът за черноморската взаимосвързаност (Black Sea Interconnection (BSI)), който бе одобрен за финансиране през 2007 г. ще изгради регионални научноизследователски и образователни мрежи, свързващи го с проект GÉANT2, който е широколентовата паневропейска научноизследователска мрежа. Този водещ проект е най-значимият в региона.

Комисията подкрепя също регионалното научна сътрудничество, а именно чрез проекта INCONet EECA, който започна през януари 2008 г.

2.7. Заетост и социални въпроси

Наскоро започнаха дейности на регионално равнище. Те или решават специфични въпроси на Черноморския регион (като семинар относно социалния диалог, който ще се състои през 2008 г.), или в по-широкия контекст решават тематични въпроси (като семинара относно равенството между половете през ноември 2007 г.)

2.8. Търговия

ЕС продължава да окуражава либерализирането на търговията в Черноморския регион, като подкрепя по-конкретно усилията на партньорските страни за влизане в СТО.

2.9. Демокрация, зачитане на правата на човека и добро управление

Първата серия от семинарите относно проблемите на човешките права на гражданското общество в рамките на инициативата „Черноморско взаимодействие“ се състояха през

⁸ Граничен координационен и информационен център за черноморско сътрудничество със седалище в Бургас, България.

май 2008 г. в Република Молдова. Това събитие представи стандартите относно на свободата на словото в перспективата на гражданското общество. Участниците включваха правителствени служители и членове на гражданското общество от черноморските страни. Бяха приети препоръки относно свободата на словото към правителствата.

2.10. „Замразените“ конфликти

Комисията продължава да се застъпва за по-активна роля на ЕС в решаването на предопределящи причини за тези конфликти, а именно в рамката на Черноморския регион. Обърна се внимание на популяризиране на мерките за укрепване на доверието също в широк регионален контекст, включително програми за сътрудничество, създадени специално с цел да събират заедно иначе противопоставени страни.

3. ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО, СЪТРУДНИЧЕСТВО С ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО

Програмите за трансгранично сътрудничество на инструмента за европейско съседство и партньорство окуражават сътрудничеството между местните органи на граничните региони, като разрешават общите предизвикателства. Те също така улесняват контактите между хората.

Черноморска програма за ТГС е в началната си фаза. Бе изготвена „Съвместна оперативна програма“ от страните (представяща националните и регионалните органи на 10 държави⁹). На програмата са отпуснати 17,5 млн. евро¹⁰. Първите покани за представяне на предложения се очаква да бъдат публикувани преди края на 2008 г.

Програмата за ТГС между Румъния-Молдова-Украйна обхваща северозападното крайбрежие на Черно море и разполага с бюджет от 126 млн. евро. Нейното изпълнение следва да започне през есента на 2008 г.

Черноморският форум¹¹ засили вниманието си по отношение на гражданското общество. Вече са проведени неговите първи дейности на гражданското общество.

Инициативата „Черноморско взаимодействие“ привлече значително интереса на НПО. Обединение от 29 екологични НПО се събра в Одеса на 7 февруари 2008 г. и прие писмено становище относно „Екологична инициативата „Черноморско взаимодействие““.

4. Помощ

През 2007 г. 837 млн. евро от помощта на Общността по ИЕСП и по Инструмента за предприсъединителна помощ бяха дадени за седем държави, които не са членки на ЕС от Черноморския регион. (Подробностите са предоставени в приложението.)

В допълнение, създаването на Инструмента за инвестиции в рамките на ЕПС (Neighbourhood Investment Facility) предлага инструмент за обединяване на средства, предназначени за субсидии от Общността и държавите-членки. Тези средства могат също да спомогнат за допълнително финансиране на заеми от европейски публични

⁹ Армения, Азербайджан, България, Грузия, Гърция, Молдова, Румъния, Руската федерация, Турция и Украйна

¹⁰ Участието на Турция в програмата е допълнително финансирано с фондове от Инструмента за предприсъединителна помощ

¹¹ Румънска инициатива

финансови институции за инвестиции в съседни страни, включително в Черноморския регион. Инструмента за инвестиции в рамките на ЕПС ще направи по-лесно мобилизирането на допълнително финансиране за приоритетни проекти и също така може да подкрепи усилията на черноморското регионално сътрудничество.

5. ДРУГО СЪТРУДНИЧЕСТВО С ПАРТНЬОРСКИ СТРАНИ, РЕГИОНАЛНИ И МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ

Всички черноморски страни се включиха в дискусиите относно инициативата „Черноморско взаимодействие“. Председателствата и Комисията проведоха серия от консултации с тях в различни формати.

Връзките между Европейския съюз и Организацията на Черноморското икономическо сътрудничество (ЧИС)¹² се развиха много бързо в последно време. През юни 2007 г. Комисията получи статут на наблюдател в ЧИС. Представители на Председателството на ЕС, следващото председателство и Комисията се присъединиха към външните министри на ЧИС на работна закуска в Киев през февруари 2008 г. Разширената тройка на ЧИС проведе три срещи със съответната работна група на Съвета. Представители на Комисията взеха участие в всички срещи на високо равнище на ЧИС и допринесоха за дейностите на работните групи на ЧИС.

6. СРЕЩА НА ВЪНШНИТЕ МИНИСТРИ В КИЕВ (14 ФЕВРУАРИ 2008 Г.)

Срещата на външните министри се състоя по инициатива на ЕС и включваше всички регионални партньори, държавите-членки на ЕС и институциите на ЕС.

Срещата даде начало на инициативата „Черноморско взаимодействие“ като съвместно усилие. Участниците¹³ приеха съвместна декларация. Срещата приветства инициативата „Черноморско взаимодействие“ и посочи, че по-голямото ангажиране на Европейския съюз може да увеличи потенциала на регионалното черноморско сътрудничество. Инициативата „Черноморско взаимодействие“ ще се възползва от Европейската политика за добросъседство и от други политики на ЕС, приложени в отношенията със страни от региона. Подкрепата на ЕС на черноморското регионално сътрудничество има за цел да даде осезаеми резултати в редица приоритетни области, по-специално енергетика, транспорт, комуникации, търговия, околна среда, морска политика, миграция, правоприлагане и борбата срещу организираната престъпност. Декларацията добавя, че нарасналият ангажимент на ЕС има потенциал също да донесе ползи в области като търговия, наука, научноизследователска работа, култура, образование и заетост и социални въпроси.

7. БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ

Опитът от първата година доказва валидността на принципите, залегнали в Съобщението от 2007 г. Главната цел на инициативата остава насърчаването на

¹² ЧИС бе създадена през 1992 г. Първоначално е съсредоточена върху икономическото сътрудничество, но постепенно разширява обхвата на компетенциите си. В нея членуват всички черноморски държави, изброени в първата бележка под линия, заедно с Албания и Сърбия.

¹³ Руската федерация не взе участие в дискусиите относно съвместната декларация, тъй като предпочете Декларацията на ЕС и ЧИС. Все пак Руската федерация подчерта, че поддържа нарасналата роля на ЕС, изразена в Общата декларация. Следователно Руската федерация не се противопостави на приемането на документа.

действие на регионално равнище, което да увеличи стабилността и просперитета в черноморската зона. Инициативата е гъвкава, широкообхватна и прозрачна рамка, която се основава на общите интереси на ЕС и на черноморските страни.

Комисията приветства факта, че участниците в инициативата „Черноморско взаимодействие“ планират да продължат сегашния прагматичен и ориентиран към проекта подход. Впоследствие работата следва да доведе до изпълнение на задачите, установени от Съобщението от 2007 г. и Общата декларация от Киев. Взаимодействието с ЧИС и други регионални структури, допринасящи добавена стойност следва да продължи.

По време на срещата на външните министри в Киев и следващите месеци държавите-членки на ЕС и партньорите в инициативата „Черноморско взаимодействие“ направиха предложения за това как процесът на сътрудничество на инициативата „Черноморско взаимодействие“ може да залегне дълбоко като дългосрочно усилие. Тези предложения може да дадат нов тласък на регионалното сътрудничество с нашите партньори на изток от Европейския съюз. Комисията възнамерява да проучи тези предложения и активно да ги доразвие, за да допринесе за по-ефективни и амбициозни действия:

- Следва да бъдат поставени *дългосрочни, измерими цели* в области като транспорт, околна среда, енергетика или морска безопасност, за да се стимулират посъгласувани действия. Тези цели биха имали нужда от подкрепата на всички участници в инициативата „Черноморско взаимодействие“. За всеки отделен случай следва да бъде определена *водеща страна и/или организация*, за да се осигури координация на дейностите, които биха били предприети на национално или регионално равнище за постигане на поставените цели.
- За да се улесни изпълнението на проектите следва да се създадат *секторни партньорства*, които да предоставят рамка за съвместно финансиране (включително и чрез инструмента за инвестиции в рамките на ЕПС) и база за включване на международни финансови институции (МФИ). Тези партньорства биха обединили всички или някои от участниците в инициативата „Черноморско взаимодействие“, за да си сътрудничат по редица проекти. Успешният опит на партньорствата от Северното измерение¹⁴ предоставя полезен пример за начина, по който това би могло да заработи.
- Честотата на *срещите на министрите* следва да отразява конкретните нужди. В някои случаи тя биха се състояли в съществуващите секторни рамки (като ТРАСЕКА и Инициативата от Баку) или биха следвали модела на Киев (едновременно със срещи на ЧИС, с пълното участие на ЕС или включване на отворена тройка). Външните министри биха се срещали в съответствие с нуждите, за да определят важните етапи на процеса.

Известен брой други предложения също заслужават да бъдат проучени:

- включване на Беларус в някои от секторните дейности, които са свързани с взаимодействието
- създаване на черноморски форум на гражданското общество
- укрепване на академичните и студентски мрежи

¹⁴ Партньорствата от Северното измерение подбират и финансират проекти, които обслужват общи цели и използват специално определено за случаите финансиране.

- създаване на Институт по европеистика в черноморския регион

Комисията е готова да работи с държавите-членки и всички заинтересовани страни по тези и други нови идеи, за да се укрепи черноморското регионално сътрудничество и които:

- допълват двустранното, изградено според нуждите сътрудничество, което имаме с наши партньори в рамките на ЕПД и други политики, които се прилагат в региона.
- са широкообхватни и включват всички държави-членки и черноморски държави
- предоставят добавена стойност

8. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Първоначалните резултати на инициативата „Черноморско взаимодействие“ разкриват практическата необходимост и потенциала на този нов подход на регионалната политика на ЕС. Началната фаза на взаимодействието завърши и прилагането му започна. Участниците показват предпочитания към създаването на дългосрочен черноморски процес на сътрудничество и са изложили сближаващи идеи относно неговото съдържание и правила.

Опитът през първата година също показва, че развитието на черноморското регионално сътрудничество, подкрепено от ЕС е процес, който се извършва в сложна обстановка. Продължителният процес изисква постоянно и активно участие на растящ брой участници както от държавите-членки, така и от черноморските партньори. Както през първата година, Комисията е готова да допринася за това важно начинание.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Карта на Черноморските страни

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Помощ на ЕС за страни обхванати от инициативата „Черноморско взаимодействие“ (ангажименти в млн. евро)

	2000-2006 г. по програма ТАСИС и инструменти за Турция	2007 г. по ИЕПДП/ИПП	2007 г. по Инструмента за хуманитарна помощ на ЕС
Двустранно сътрудничество			
Армения	44,8	24	
Азербайджан	72,6	22	1,35
Грузия	65	28,8	2
Молдова	86,5	45,7	3
Руска федерация	559	13	19,45
Турция	1040	497,2	
Украйна	501,5	144	
Общо двустранно	2369,4	774,7	
Регионално сътрудничество	962,2	62	
Общо	3331,6	836,7	25,8